

Együtt a lakossággal

7500 lakás épül Pesterzsébet új központjában

Pesterzsébet földszintes beépítésű, régi házaival, elavult út- és közműrendszerével ma is a múlt század végén alakult Erzsébetfalvához hasonlít.

Lokálpatrióták a pesterzsébetiek, ragaszkodnak múltjukhoz, hagyományaikhoz, de a változás szükségességét is érzik, ők maguk sürgetik. A *Hazafias Népfront kerületi helyiségében megtartott városrendezési ankét*ra szép számban gyűltek össze. A várospolitikai bizottság nevében dr. Reischl Antal professzor üdvözölte a megjelenteket, majd dr. Preisich Gábor építészmérnök a BUVATI vezető tanácsadója és Bán Ferenc szakosztályvezető ismertette a kerület központjának városrendezési terveit.

Egyetértéssel

Mindenekelőtt a szükséges *rekonstrukcióval kapcsolatos gondokról, nehézségekről beszéltek*, amelyeket kizárólag műszakilag, a lakosság egyetértése, segítsége nélkül nem lehet megoldani. Ezeket a helybeliek ismerik a legjobban, véleményük, javaslatai: *nélkülözhetetlenek a korszerű várospolitikában.*

A városrendezők tevékenységét döntően befolyásolja a sajátos *területszerkezet*, amely tulajdonképpen egy elhibázott szabályrendelet következtében alakult ki, még az 1910-es években. Budapest déli részét ekkor jelölték ki úgynevezett *bűzös területnek*, s ez az ipari üzemek nagyarányú idetelepülését vonta maga után. Mivel Erzsébetfalva közel volt az üzemekhez, gyorsan benépeült a környék, megindult a *korszerű beépítés*. A fejlődés méreteire jellemző, hogy 1920–1930 között 41 ezerről 68 ezerre nőtt a lakosság száma: míg 1960–70 között mindössze csak 3000-rel gyarapodott a lélekszám. Az alapvető ok, amiért a fejlődés megállt: Pesterzsébet *telítődött*, szabad terület csak a közlekedés szempontjából kedvezőtlen helyeken maradt. Ugyanakkor a nagyarányú, engedély nélküli építkezések miatt a *városkép még falusiasabbá vált*. A gondokat súlyosbítja a Soroksári út közlekedési túlterheltsége. A közúti közlekedés korszerűsítése alapvető érdeke a kerület lakosságának, erre viszont csak a legelavultabb területek átépítése révén kerülhet sor.

Burkolat alatti HÉV-vonal

Városközpontnak a rendezési terv szerint a kerület *északnyugati csücskét*, a Soroksári út–Határ út–Török Flóris utca és Nagy Sándor utca közötti részt alakítják ki 2500 lakás lebontásával. 7500 modern, korszerű lakást építhetnek. A legfontosabb útvonalat, a Soroksári utat megfelelő szélességben, korszerű útvonallá építik át.

A kialakítandó új városközpontban a Kossuth Lajos utca tehermentesítésével úgynevezett gyalogos, *vásárló utcát* létesítenek, korszerű üzletsorokkal, áruházakkal. Megváltozik a HÉV útvonala is; a második gyorsvasúti vonal építésével egyidejűleg a Határ úttól kezdve *burkolat alatt vezetik egészen a Kálvin térig*, ahol közvetlen átszállás lesz az észak–déli metróra. A HÉV útvonala átvezet az új városközpont alatt, a felszínre jutást mozgólépcsővel oldják meg. Bár ezek az elgondolások csak 1985 után valósulnak meg, a terveket már most úgy alakítják ki, hogy az építkezéseknek szabad területet biztosítsanak.

A városközpont helyét azért jelölték ki ezen a területen, mert a *kerületnek ez a legelavultabb része*, közlekedés szempontjából is a legjobban tudják bekapcsolni a város térkeringésébe, meg tudják oldani a Csepel és Kispest felé fontos átmenetet is és *itt van magasabb beépítésre lehetőség*.

— A célunk az, hogy egy 80–100 ezer lakosú városrésznél olyan központot építsünk, ahol minden szükséges létesítmény megtalálható — hangzott el az előadáson.

Pontház, tér

Sajnos, az építkezések áldozatot is követelnek. A kulturális létesítmények közül, a kerület egyik filmszínháza a rekonstrukciós területen van. Pótlását, illetve egyéb *kulturális és társadalmi centrum* építését a tervezők a központban kívánják megoldani. A megvalósítást egyelőre az anyagi fedezet hiánya gátolja. *A FÖBER ugyanis nem vállalja a költségeket az új lakótelep terhére*, a népművelési osztálynak viszont nincs pénze. Mivel itt nagyon fontos, az egész kerületet érintő úgyról van szó, idővel *meg kell találni a megoldást*.

A lakóépületek egy része *tízemeletes pontház*, a többi pedig négy-ötzintes épület lesz. A tervezésnél gondoltak arra, hogy *mozgalmas belső tereket*, változatos városképet alakítsanak ki.

Egyik legégetőbb gondja a kerületnek a *levegő tisztasága*. Egyes, különlegesen bűzös üzemeket kitelepítenek ugyan, de ez nem minden esetben valósítható meg. *Zöldterületek létesítése tehát mindenképpen*

indokolt. Eppen ezért a városközpont előtt, belső parkot terveztek. A park telepítése ugyancsak *anyag okok miatt veszélyben forog*. Ez ugyanis a lakóépületekhez nem közvetlenül kapcsolódó költség, a kivitelező tehát nem is vállalja. De a zöldterületek létesítése kivülesik más ágazati keretek költségein is, így inkább csak beszélnek róla, szükségességét elvben mindenki elismeri, de *megvalósításáért eddig a tervezésen kívül nem történt semmi*.

Bontási arány

Hasonló okok miatt halasztják el az *iskolaközpont építését*. Ez az úttörő jellegű létesítmény egyetlen komplex épületrendszerbe tömörítésé 3-tól 18 éves korig az összes oktatási intézményt. Megfelelő előadotermekkel, uszodával a lakosság művelődési és sportolási igényeit is kiszolgálja.

Nehezíti a korszerű városközpont kialakítását az *igen magas szanálási arány*. Az első ütemben lebontásra kerülő 1728 lakás helyett mindössze 3600-at lehet építeni. Ehhez járul még, hogy a *kapcsolódó beruházásoknál* a norma szerinti értéknek több mint a kétszeresét kell megépíteni. Egyetlen példa a sok közül: 4700 négyzetméter alapterületű kereskedelmi létesítmény helyett 13 000 négyzetméter építése szükséges. *Az összes beruházás költsége 1 milliárd 800 ezer forint, ebből 928 millió forintot fordítanak lakásépítésre.*

A beszámolót követő vitában a közlekedés korszerűsítésével kapcsolatban hangzottak el kérdések és javaslatok. Felvetették a *hozzászólók a Dunára jobb megközelítésének lehetőségét*. Olyan része ez a kerületnek, amely *sportolásra és játszótér kialakítására alkalmas*.

Az élénk vita, a legfontosabb problémákat felvető hozzászólások bizonyították, hogy *hasznos a népfront kezdeményezése, népszerűek a városrendezési ankétok*. A városrendezők és a lakosság párbeszédébe bekapcsolódtak a társadalmi szervezetek képviselői is. Az elhangzott észrevételeket, javaslatokat a tervezők *eljuttatják a fővárosi tanács illetékeseihez*, közülük a megvalósíthatókat beépítik a *kerület rekonstrukciós programjába*.

Sárvári Márta